

НАСТАВНО-НАУЧНО ВЕЋЕ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКОГ ФАКУЛТЕТА

Крагујевац

Одлуком Наставно-научног већа Природно-математичког факултета у Крагујевцу број 5007/XII-1 од 14. 06. 2011. године, и Стручног већа за природно-математичке науке број 1051/11 од 06. 07. 2011. године именована је Комисија за оцену подобности теме под називом **Биолошке карактеристике пепелнице храста (*Microsphaera alphitoides* Griff. et Maubl.) и њен значај у обнављању састојина храста лужњака на подручју Равног Срема**, и кандидата, **мр Предрага Папа**, дипл. инг. шумарства, за израду докторске дисертације под наведеним насловом, у следећем саставу:

1. Др **Бранислав Ранковић**, редовни професор ПМФ-а у Крагујевцу, ужа научна област: Алгологија, микологија и лихенологија (**ментор**);
2. Др **Јелена Вукојевић**, редовни професор Биолошког факултета у Београду, ужа научна област: Алгологија, микологија и лихенологија;
3. Др **Саша Орловић**, редовни професор Пољопривредног факултета у Новом Саду; научни саветник, Институт за низијско шумарство и животну средину у Новом Саду, ужа научна област: Генетика и оплемењивање шумског дрвећа и жбуња

У складу са Законом о високом образовању и Статутом Универзитета у Крагујевцу комисија подноси следећи извештај.

ИЗВЕШТАЈ

1. Кратка биографија кандидата

Предраг Пап, дипломирани инжењер шумарства рођен је 01.11.1970. у Сремској Митровици, где је завршио основну и средњу шумарску школу. Дипломирао је 1997. године на Шумарском факултету у Београду. У периоду од јула 1997. до јула 1998. год. радио је као приправник у ШГ Сремска Митровица, а од 1999. године је запослен у Институту за низијско шумарство и животну средину у Новом Саду, где и сада ради. На постдипломске студије, смер фитопатологија, на Пољопривредном факултету у Новом Саду уписао се 2000. године. Магистарски рад, под називом "Осетљивост клонова тополе према *Cryptodiaporthe populea* (Sacc.) Butin и миколошке карактеристике гљиве" одбранио је 2005. године. У својству истраживача сарадника као фитопатолог проучава проблематику заштите низијских шума. Учествовао је на већем броју домаћих и међународних научних пројекта. Последњих неколико година руководи радом Прогнозно-извештајне службе у области заштите шума на територији Војводине. Као аутор и коаутор објавио је 49 научних радова публикованих у домаћим и међународним часописима или презентовани на домаћим и међународним научним скуповима. Служи се енглеским језиком.

2. Наслов, предмет и хипотеза докторске дисертације

Предложени наслов докторске дисертације гласи: „**Биолошке карактеристике пепелнице храста (*Microsphaera alphitoides* Griff. et Maubl.) и њен значај у обнављању састојина храста лужњака на подручју Равног Срема**“.

Предмет посебног проучавања су биолошке и еколошке карактеристике храстове пепелнице (*Microsphaera alphitoides* Griff. et Maubl.) и њен значај у обнављању састојина храста лужњака на подручју Равног Срема.

Храстова пепелница (*Microsphaera alphitoides* Griff. et Maubl.) је најзначајније лисно обољење храста лужњака у нашој земљи. Штете настале деловањем овог патогена огледају се у смањењу асимилационе површине, физиолошком слабљењу биљака и губитку прираста. Нарочито су осетљиве младе биљке у раним онтогенетским фазама развоја, односно њихов лист и избојци док не достигну потребне димензије и дебљину. Са старошћу лишће стиче отпорност, нарочито код старијих биљака. У лужњаковим шумама у Посавини, гљива је хронично присутна већ више од једног века. Сматра се једним од најважнијих чинилаца преживљавања храстовог подмлатка, а тиме и обнове храстових шума. До сада предузета истраживања процеса обнове лужњакових састојина указала су на потребу превентивне заштите храстовог поника и подмлатка од пепелнице. Храстова пепелница се може успешно контролисати и сузбијати применом одговарајућих фунгицида. Услед недостатка огледних истраживања, значај храстове пепелнице у обнови лужњакових састојина још увек није довољно проучен, поготово сегмент биоколошког законитости (биљка-патоген), а у складу са тим време, потреба и оправданост хемијске заштите подмлатка.

У вишегодишњим пољским огледима који су постављени на подмладним површинама храстових састојина у Равном Срему, биће детаљније испитана ефикасност једног већег броја фунгицида у заштити поника и подмлатка лужњака од напада храстове пепелнице и сагледан значај гљиве као фактор ризика у процесу обнове лужњакових састојина. Према досада стеченим сазнањима, биће проучаван вишефазни развој лужњака на подмладним површинама и неки аспекти значајни за заштиту поника и подмлатка лужњака од напада пепелнице. Упоредо са развојем поника и подмлатка лужњака, биће анализирани основне карактеристике подмладних површина (бројност и димензије лужњака, састав и бројност коровске вегетације и њен утицај на развој и опстанак лужњака и појаву пепелнице). На основу спроведених проучавања, биће дефинисана старосна граница до које је потребно спроводити хемијску заштиту подмлатка у новообновљеним лужњаковим састојинама.

Према морфолошко-анатомским карактеристикама биће описане и идентификоване пепелнице које се јављају на храстовима у нашој земљи и утврђена учесталост њихове појаве, распрострањеност и значај. Биће проучена грађа њихове мицелије, бесполно размножавање ових гљива (типови конидиофора, облик и величина конидија, тип клијања конидија, облик и величина клијајућих цевчица и њихових апресоријума). Такође ће бити утврђено присуство полног стадијума ових гљива који се завршава образовањем плодноних тела – клеистотеција. Грађа, облик и величина клеистотеција и њихових асуса са аскоспорама биће предмет посебног описа.

Утицај еколошких фактора на развој паразита биће проучен у огледима *in vitro* у којима ће се пратити образовање и пораст клијајућих цевчица конидија у зависности од температуре, релативне влаге и светлости.

Животни циклус гљиве од појаве конидија до образовања нове генерације конидија, односно време које је потребно да се „микроциклус“ заврши биће испитан инокулацијом „пловећих листова“.

Појава и заступљеност хиперпаразитне гљиве (*Ampelomyces quisqualis* Ces.) биће истражена на већем броју локалитета гајења храста, као и њен утицај у биолошкој контроли хростове пепелнице.

Утицај хростове пепелнице на основне животне функције биљака - нето фотосинтезу, транспирацију и стоматалну проводљивост биће утврђен на понуку лужњака током вегетације.

3. Подобност кандидата

Научни рад кандидата Предрага Папа везан је за проучавања најважнијих фитопатолошких проблема на шумским врстама дрвећа (топола, врба, храст, црни бор...). Током досадашњег научно-истраживачког рада објавио је 22 стручна и научна рада у домаћим и међународним часописима. На научним скуповима саопштено је 25 радова.

Списак научних радова

Научни радови објављени у међународним научним часописима

Рад у часопису међународног значаја М-23

Galić Z., Orlović S., Galović V., Poljaković-Pajnik L., **Пап Р.**, Vasić V. (2009): Challenges of Land Use Change and Land Protection in Vojvodina. African Journal of Agricultural Research (2009), Vol. 4, br. 13, pp. 1566-1573. ISSN 1991-637X (IF 0.086)

Рад у часопису међународног значаја верификован посебном одлуком М-24

Galović V., Orlović S., **Пап Р.**, Kovačević B., Marković M. (2010): Specificity of SSR loci for *Melampsora* species on Poplars. Genetika, Vol. 42, N°2, 513-520. ISSN 0534-0012

Предавање по позиву са међународног скупа штампано у целини М 31

Orlović S., Pilipović A., Galović V., Klačnja B., **Пап Р.**, Radosavljević N. (2010): The Role of New Poplar Strains in the Effects of Climate Change. International Scientific Conference: Forest Ecosystems and Climate Changes. Belgrade, pp. 57-70. ISBN 978-86-80439-20-4

Саопштење са међународног скупа штампано у целини М 33

Pap P., Lazarev V., Marković M. (2007): Efficacy of Some Fungicides in Parasite Suppression on Poplar Leaves (*Marssonina brunnea* (Ell. et Ev.) P. Magn. and *Melampsora* spp. Acta Silvatica & Lignaria Hungarica, Spec. Edition Proceedings of the Conference of IUFRO Working party 7.02.02 21-26 May 2007, Sopron, Hungary. pp 81-91. ISSN: 1786-691X

Marković M., Karadžić D., Lazarev V., **Pap P.**, Poljaković Pajnik L. (2007): Mycological complex on Leaves and Bark of *Salix* species of Central Danube Basin. Acta Silvatica & Lignaria Hungarica, Spec. Edition Proceedings of the Conference of IUFRO Working party 7. 02. 02., 21-26 May 2007, Sopron, Hungary. pp 75-80. ISSN: 1786-691X

Lazarev V., Karadžić D., Marković M., **Pap P.**, Poljaković Pajnik L. (2007): The most frequent *Lophodermium* spp. on Scots Pine and Austrian Pine and Their Role in the Appearance of Other Fungi on the Needles. Acta Silvatica & Lignaria Hungarica, Spec. Edition Proceedings of the Conference of IUFRO Working party 7. 02. 02., 21-26 May 2007, Sopron, Hungary. pp 53-59. ISSN: 1786-691X

Klasnja B., Orlović S., Galic Z., **Pap P.** (2007): Poplar Wood of Whole Trees and Branches as Raw Material for the Production of nssc Semi-chemical Pulp. 15th European Bioass Conference & Exhibition, pp. 2165-2169. ISBN 978-88-89407-59-X ISBN 3-936338-21-3

Orlović S., Pilipović A., Galović V., Poljaković-Pajnik L., Vasić V., **Pap P.** (2008): Harmonization of Demands in Agriculture, Forestry and Environment in plain part of Serbia – problems, solutions and challenges. Proceedings of the 1st meeting of the Working Group on “Building Capacity in Biotechnology for Research and Application in a Changing Environment” Workshop on: “Needs and Priorities for Research and Education in Biotechnology Applied to Emerging Environmental Challenges in SEE Countries”, Novi Sad, Serbia, pp 13-16, 8-10 July 2008. ISBN 978-86-912323-1-3

Klasnja, B., Orlovic, S., Galic, Z., Katanic, M., **Pap, P.** (2008): An advantages of new (experimental) poplar clones intended for energy production. Proceedings of 16th European Biomass Conference & Exhibition, 2-6 June 2008, Valencia, Spain, 475-479 ISBN-10: 8889407581 ISBN-13: 978-8889407585

Pap P., Marković M., Kovačević B., Poljaković-Pajnik L., Drekić M., Vasić V. (2009): Multi-annual investigation of poplar clones susceptibility to *Dothichiza populea* Sacc. et Br. in the field. Proceedings of International Scientific Conference "Forestry in Achieving Millenium Goals" held on 50th anniversary of foundation of the Institute of Lowland Forestry and Environment. pp 365-371 ISBN 978-86-912323-0-6

Pap P., Marković M., Poljaković-Pajnik L., Vulević R., Vasić V., Drekić M. (2009): Occurrence and suppression of fungus *Dothistroma pini* Hulb. in Austrian pine plantation in the area of Subotica sand in the interval 2001-2008. Proceedings of the IUFRO Working Party 7.03.10 Methodology of Forest Insect and Disease Survey in Central Europe, November 30, Zvolen Slovakia, pp.105-108. ISBN 978-80-8093-100-1

Marković M., **Pap P.**, Orlović S., Ivanišević P., Pekeč S., Stojnić S. (2010): Contribution for research on *Cytospora* fungi of willows (*Salix* sp.) International Scientific Conference: "Forest Ecosystems and Climate Changes" Beograd, pp. 337-342. ISBN 978-86-80439-23-5

Galović V., Orlović S., Klašnja B., **Pap P.**, Pekeč S., Mataruga M. (2011): How poplar cope with upcoming climate change, „STREPOW“ International Workshop, February, 23-24, pp 257-266, ISBN 978-86-912323-4-4

Саопштење са међународног скупа штампано у изводу М 34

Marković M., **Pap P.**, Vasić V., Drekić M., Poljaković-Pajnik L., Galić Z. (2010): Fungi phylum *Basidiomycota* on Willows in the Area of Central Danube Bassin. International conference: "Forestry: Bridge to the future", Sofija 2010. Book of abstracts, pp. 243. ISBN: 978-954-332-072-1.

Поглавље у монографији националног значаја М-45

Avramović G., Poljaković-Pajnik L., Vasić V., **Pap P.** (2008): Zaštita šuma tvrdih lišćara od bolesti i štetočina str. 147-160, Monografija 250 godina šumarstva Ravnog Srema (Poglavlje III: Gajenje i zaštita šuma) Javno preduzeće »Vojvodinašume«, ISBN 978-86-906665-1-5

Avramović G., Poljaković-Pajnik L., Vasić V., **Pap P.** (2008): Zaštita rasadnika i plantaža topola i vrba od bolesti i štetočina str. 203-214, Monografija 250 godina šumarstva Ravnog Srema (Poglavlje III: Gajenje i zaštita šuma) Javno preduzeće »Vojvodinašume«, ISBN 978-86-906665-1-5

Рад у часопису националног значаја М 52

Pap P., Drekić M., Rebić Č. (2008): Prvi nalaz kukuruzne sovice (*Helicoverpa armigera* Hüb.) na topoli u Srbiji. Šumarstvo 4, str. 119-128 ISSN 0350-1752

Pap P., Stojnić S., Vasić V., Janjatović G., Obućina Z. (2009): Proizvodnja i zaštita topola u rasadnicima i matičnjacima Šumskog gazdinstva »Sremska Mitrovica« u periodu 2003-2008. godine. Šumarstvo LXI 3-4, str. 153-168. ISSN 0350-1752

Рад у научном часопису М 53

Avramović G., Guzina V., Kovačević B., Poljaković Pajnik L., **Pap P.** (1999): Osetljivost klonova topole prema gljivi *Dothichiza populea* Sacc. et Br., Topola N° 163/164, str. 3-14. ISSN 0563-9034.

Avramović G., Kovačević B., Poljaković-Pajnik L., **Pap P.** (2002): Osetljivost nekih klonova topole na gljivu *Dothichiza populea* Sacc. et Br., Radovi Instituta za topolarstvo br. 27, str. 27-38. ISSN 0563-9034.

Drekić M., Kovačević B., Poljaković-Pajnik L., **Pap P.**, Marković M., Vasić V. (2009): Proučavanje stepena preferencije malog topolinog staklokrilca i jovinog surlaša prema klonovima crnih topola . Topola, br. 183-184, str. 87-93, ISSN 0563-9034

Galović V., Orlović S., **Pap P.**, Kovačević B., Marković M. (2009): Molekularna karakterizacija prouzrokovala rđa topola (*Melampsora* spp.) Topola, br. 183-184, str. 115-120. ISSN 0563-9034

Pap P., Marković M., Poljaković-Pajnik L., Vulević R., Vasić V., Drekić M. (2009): Pojava i suzbijanje gljive *Dothistroma pini* Hulb. u kulturama crnog bora na Subotičkoj peščari u periodu od 2001. do 2008. godine. Biljni lekar I, str. 37-43 ISSN 0354-6160

Pap P., Balaž J., Avramović G. (2003): Ispitivanje osetljivosti genotipova topola prema izolatima gljive *Dothichiza populea* Sacc. et Br. Topola N° 171/172, str. 45-62. ISS 0563-9034.

Pap P., Balaž J., Avramović G (2004): Uticaj izvora ugljenika, azota i sumpora na razvoj *Dothichiza populea* Sacc. et Br. Topola N° 173/174, str.11-25. ISSN 0563-9034

Orlović S., Pilipović A., **Pap P.**, Radosavljević N., Drekić M. (2005): Genetički resursi evropske crne topole (*Populus nigra* L.) i topola iz sekcije *Leuce* DUBY u prirodnim populacijama u Srbiji i Crnoj Gori. Topola br. 175/176, str. 5-8. ISSN 0563-9034.

Galić Z., Orlović S., Ivanišević P., Vasić V., **Pap P.** (2006): Mogućnost korišćenja poljoprivrednih površina za uzgoj topola u brdsko-planinskim područjima Republike Srbije. Radovi - Šumarski institut Jastrebarsko, Vol. 41, br. 1-2, str. 39-44. ISSN 0351-1693

Pap P., Marković M., Orlović S., Kovačević B., Drekić M., Vasić V., Poljaković-Pajnik L., Pekeč S. (2006): Rezultati višegodišnje ocene osetljivosti genotipova topola prema *Marssonina brunnea* (Ell. et Ev.) P. Magn. i *Melampsora* spp. u uslovima spontanih infekcija. Topola br. 177/178, str. 32-50. ISSN 0563-9034

Klašnja B., Galić Z., Orlović S., **Pap P.** (2006): Neke osobine drveta hrasta lužnjaka u šumama Ravnog Srema. Topola br. 177/178, str. 80- 87 ISSN 0563-9034

Klašnja B., Orlović S., Galić, Z., **Pap P.**, Katanić M. (2006): Gusti zasadi topola kao sirovina za proizvodnju energije. Glasnik Šumarskog fakulteta, Beograd br. 94: 159-170. ISSN: 0353-4537

Pap P., Marković M. (2008): Effects of Some Ecological Factors on *Dothichiza populea* Sacc. et Br. Growth. Zbornik Matice srpske za prirodne nauke 115, str. 75-89. ISBN 0352-4906

Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини М 63

Klašnja B., Orlović S., Poljaković-Pajnik L., **Pap, P.** (2005): Variability of Physical and Chemical Properties of Poplar Wood as Raw Material for Pulp Production. XI International Symposium in the Field of Pulp, Paper, Packaging and Graphics, pp. 11-20. ISBN 86-7401-186-6 и 86-7401-204-3

Klašnja B., Orlović S., Poljaković-Pajnik L., **Pap, P.**, Marković, M. (2006): Variability of poplar wood density regarding to plant spacing XII International Symposium in the Field of Pulp, Paper, Packaging and Graphics pp. 27-35 ISBN 86-7401-231-0

Orlović S., Galić Z., Poljaković Pajnik, Drekić M., **Pap P.** (2007): Greenways in Landscape Planning. XI International Eco-Conference, Novi Sad, Environmental Protection of Urban and Suburban Settlements pp. 193-200. ISBN 978-86-83177-30-1

Саопштење са скупа националног значаја штампано у изводу М 64

Poljaković-Pajnik L., Vasić V., Avramović G., **Pap P.**, Drekić M., Marković M. (2003): Harmful organisms in parks and tree rows of Novi Sad. 6th Slovenian Conference on plant protection, Proceedings abstracts:pp.94-95

Poljaković-Pajnik L., Marković M., Vasić V., Drekić, M., **Pap, P.** (2006): Štetni organizmi drvenastih vrsta urbanog zelenila grada Novog Sada. VIII Savetovanje o Zaštiti bilja 27. 11. - 02. 12. 2006., Zlatibor. Zbornik rezimea, 135-136.

Vasić V., Lazarev V., Drekić M., **Pap P.** (2006): Primena pesticida u šumskim rasadnicima četinara i lišćara. VIII Savetovanje o Zaštiti bilja 27. 11. - 02. 12. 2006., Zlatibor. Zbornik rezimea, 141-142.

Vasić V., Poljaković-Pajnik L., **Pap P.**, Drekić M. (2007): Harmful organisms in poplar nurseries and plantations. 8th Slovenian Conference on plant protection, Proceedings abstracts: 82.

Marković M., Karadžić D., Lazarev V., **Pap P.** (2007): „Macrofungi on willows“. 9th International Symposium Interdisciplinary Regional Research – ISIRR 2007, Abstract books: pp. 38, Novi Sad, 21-22. 06. 2007.

Lazarev V., Marković M., **Pap P.** (2007): Assessment of the potential yield and harvesting of cep mushrooms and cantarella mushrooms in the forests of Serbia“. 9th International Symposium Interdisciplinary Regional Research – ISIRR 2007, Abstract books: pp. 37, Novi Sad, 21-22. 06. 2007.

Lazarev V., **Pap P.**, Marković M., Vulević R., Nikolić N., Mravak V. (2007): Suzbijanje gljive *Dothistroma pini* Hulbary u kulturama crnog bora na Subotičkoj peščari iz vazduhoplova. IX Savetovanje o Zaštiti bilja 26 - 30. 11. 2007., Zlatibor. Zbornik rezimea, 145-146.

Drekić M., **Pap P.**, Poljaković-Pajnik, L., Marković M., Vasić V., Kovačević B. (2008): Stepen preferencije jovinog surlaša (*Cryptorrhynchus lapathi* L.) prema nekim klonovima crnih topola. IX Savetovanje o zaštiti bilja, 24-28. novembar 2008, Zlatibor. Zbornik rezimea, 114.

Marković M., Galić Z., Panić M., **Pap P.**, Vasić V., Poljaković-Pajnik, L., Drekić M. (2008): Sanacija opožarenih površina u ŠG Pirot – Park prirode „Stara Planina“. IX Savetovanje o zaštiti bilja, 24-28. novembar 2008, Zlatibor. Zbornik rezimea, 111-112.

Одбрањен магистарски рад М-72

Pap, P. (2005): Osetljivost klonova topole prema *Cryptodiaporthe populea* (Sacc.) Butin i mikološke karakteristike gljive. Magistarska teza, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad, str. 78.

4. Преглед стања у подручју истраживања

Заштита поника и подмлатка лужњака предузима се на подручју Равног Срема по потреби, коришћењем различитих фунгицида (Рубиган, Анвил, Каратан, Строби, сумпор). Шумарска пракса и наука не губе интерес за постизање што бољих резултата у заштити храстовог подмлатка од напада храстове пепелнице и траже одговор на питање могућности употребе новијих препарата у циљу постизања најефикасније заштите. Изостанак фенолошких опажања везаних за фазни развој биљака, односно образовање нових избојака са младим лишћем, као и недостатак сазнања о старосној граници подмлатка лужњака до које је оправдано сузбијати пепелницу, били су разлог бројних непотребно предузетих мера заштите, како са биолошког, тако и са економског аспекта.

Проучавањем карактеристика храста лужњака у висину, биће прецизније дефинисани рокови и потреба примене фунгицида. Веома је значајно синхронизовати превентивну заштиту поника са вишефазним растом у висину код лужњака у условима погодним за развој пепелнице. При таквом поступку,

примена фунгицида биће сведена на минимум и при томе обезбеђена рационална заштита поника. У зависности од појаве вишефазног раста биће разрађен систем прогнозирања пепелнице и одређена потреба за применом хемијске заштите.

Фактори спољне средине и њихов утицај на епидемиологију патогена проучавани су од стране малог броја аутора у нашој земљи и у свету. Утврђивањем оптималних еколошких услова за остваривање инфекција у природи и каснији лакши и бржи развој гљиве на површини асимилационих органа прецизније се може одредити време, потреба и оправданост примене фунгицида.

Проучавањем утицаја храстове пепелнице на основне животне функције биљака (нето фотосинтеза, транспирација, стоматална проводљивост) бавио се већи број аутора у свету. Поменути физиолошки параметри и њихова варијабилност у зависности од старости лишћа и интензитета напада пепелнице биће по први пут предмет истраживања у нашој земљи.

5. Значај и циљ истраживања

Проучавањима спроведеним у вишегодишњим пољским огледима биће дефинисан систем превентивне заштите храстовог подмлатка у процесу семене обнове лужњакових састојина на подручју Равног Срема. Изостанак фенолошких опажања везаних за фазни развој лужњака, недовољна проученост значаја пепелнице у односу на друге штетне чиниоце биотичке и абиотичке природе у обнављању и гајењу лужњакових састојина, као и недостатак сазнања о старосној граници лужњака до које је оправдано сузбијати пепелницу, били су разлог бројних непотребно предузетих мера заштите, не само на поменутом подручју, већи и на осталим подручјима гајења храста у Војводини. Минимална употреба фунгицида доприноси очувању шумских екосистема, а посебно хиперпаразита који могу да одиграју значајну улогу у биолошкој борби против пепелнице. Такође се одлаже или на минимум своди ризик од појаве резистентних сојева гљиве на поједине примењене фунгициде (стробулуринае и системичне фунгициде).

Циљ истраживања је:

1. Да се провери ефикасности једног већег броја фунгицида различитог механизма деловања у сузбијању храстове пепелнице у вишегодишњим огледима на подмладним површинама лужњака у Равном Срему.
2. Да се проучи храстова пепелница са аспекта њеног утицаја на обнављање природних састојина храста лужњака и проуче могућности да се стави под контролу мерама заштите у Равном Срему.
3. Да се одреди значај храстове пепелнице у односу на друге штетне чиниоце биотичке и абиотичке природе у обнављању и гајењу храстових састојина Равног Срема.
4. Да се одреди потреба, време и нужност примене фунгицида на подмладним површинама лужњакових састојина у Равном Срему.
5. Да се изврши идентификација пепелница које се јављају на храстовима у Србији и проуче њихове морфолошко-анатомске карактеристике.
6. Да се испита клијавост конидија и дужине њихових клијајућих цевчица у зависности од температуре, релативне влажности и светлости.

7. Да се прати појава, обим појаве и значај природног непријатеља хростове пепелнице – гљиве *Ampelomyces quisqualis* Ces.

8. Да се испита варијабилност, односно промена основних физиолошких параметара (фотосинтеза, транспирација, стоматална проводљивост) на понику лужњака у зависности од старости лишћа и интензитета напада пепелнице.

6. Веза са досадашњим истраживањима

На подручју Равног Срема, пепелница се са посебном пажњом почела пратити и регистровати почетком 90-тих година прошлог века. Тада су у циљу успешне природне обнове лужњакових састојина, дефинисани повољни услови за очување и развој поника на подмладним површинама. Превентивна заштита лужњаковог поника од хростове пепелнице у састојинама за обнову указује се као потреба при интензивном приступу шумарске праксе процесу семене обнове и покушајима да се тај процес технолошки прецизније дефинише у појединим фазама извођења. Због недостатка огледних истраживања још увек није довољно познат значај хростове пепелнице у процесу обнове лужњакових састојина. Истраживања спроведена у последњем десетлећу прошлог века била су усмерена на проучавање карактеристика развоја једногодишњих и двогодишњих јединки лужњака на подмладним површинама лужњакових састојина, а у склопу тих истраживања праћена је појава и интензитет напада хростове пепелнице. Проучен је вишефазни раст и неки аспекти значајни за заштиту поника лужњака од хростове пепелнице. Претходна истраживања су нас највећим делом инспирисала да започнемо властита проучавања хростове пепелнице и одредимо њен значај и место у комплексу осталих штетних фактора биотичке и абиотичке природе у обнови и гајењу младих храстика на подручју Равног Срема.

7. Методе истраживања

Истраживања ће највећим делом бити реализована у вишегодишњим пољским огледима на подручју Равног Срема, а део у лабораторији Института за низијско шумарство и животну средину применом следећих метода:

-метод „пловећег листа“ путем којег ће бити проучен део животног циклуса гљиве и испитана осетљивост хростовог лишћа различите старости према пепелници (инокулацијом лишћа конидијама)

- утицај температуре, релативне влаге и светлости на клијање конидија и пораст клијајућих цевчица биће испитан на предметним стаклима у условима клима коморе

- идентификација пепелница и њиховог хиперпаразита обавиће се путем макроскопских и микроскопских анализа узоркованог биљног материјала.

- физиолошки параметри (нето фотосинтеза, транспирација и стоматална проводљивост) на понику лужњака биће измерени током вегетације употребом уређаја ADC Bioscientific Ltd. LСpro са преносивим системом за мерење измене гасова код биљака.

8. Очекивани резултати

На бази планираних истраживања биће детаљније проучене биоeколошке карактеристике гљиве и сагледан значај храстове пепелнице у обнављању лужњакових састојина на подручју Равног Срема.

Такође се очекује да резултати истраживања буду објављени у међународним научним часописима и саопштени на научним скуповима.

9. Оквирни садржај дисертације

Садржај дисертације треба да буде организован у складу са методологијом објављивања научних резултата и садржи следећа поглавља:

- 1) Увод
- 2) Преглед литературе
- 3) Циљ истраживања
- 4) Материјал и методе
- 5) Резултати и дискусија
- 6) Закључци
- 7) Литература

Наша истраживања усмерана су ка проучавању биоeколошких карактеристика храстове пепелнице и њеног значаја у обнављању лужњакових састојина на подручју Равног Срема.

Биоeколошке карактеристике храстове пепелнице биће проучене *in vitro* применом добро познатих лабораторијских метода.

Идентификација пепелница које се јављају на храстовима биће извршена макроскопским и микроскопским анализама зараженог биљног материјала.

Утицај температуре, реалативне влаге и светлости на клијање конидија и пораст клијајућих цевчица биће испитан *in vitro* коришћењем клима коморе.

Утицај храстове пепелнице на основне животне функције биљака биће одређен на поникну лужњака (*in vivo*) преко промене основних физиолошких параметара (фотосинтеза, транспирација и стоматална проводљивост).

Значај храстове пепелнице биће сагледан у вишегодишњим пољским огледима на подмладним површинама лужњакових састојина у Равном Срему на различитим типовима станишта и у различитим типовима шума.

10. Име ментора са образложењем

За ментора ове дисертације предложио се др Бранислав Ранковић, редовни професор на Природно-математичком факултету у Крагујевцу. Проф. др Бранислав Ранковић се активно бавио, а и сада се бави проучавањем гљива из реда *Erysiphales* у Србији. Проучавајући ове гљиве и њихове хиперпаразите, објавио је о њима велики број научних радова у познатим међународним часописима, као и монографију „*Gljive iz reda Erysiphales i njihovi paraziti u Srbiji*“. Имајући у виду циљеве и очекиване резултате ове дисертације, сматрамо да професор Ранковић испуњава све услове да буде ментор ове докторске дисертације.

11. Научна област дисертације

Предложена тема за докторску дисертацију припада области Заштите шума, ужа научна област Фитопатологија.

12. Научна област чланова комисије

Чланови комисије:

1. Др **Бранислав Ранковић**, редовни професор ПМФ-а у Крагујевцу, ужа научна област: Алгологија, микологија и лихенологија (ментор);
2. Др **Јелена Вукојевић**, редовни професор Биолошког факултета у Београду, ужа научна област: Алгологија, микологија и лихенологија;
3. Др **Саша Орловић**, редовни професор Пољопривредног факултета у Новом Саду; научни саветник, Институт за низијско шумарство и животну средину у Новом Саду, ужа научна област: Генетика и оплемењивање шумског дрвећа и жбуња

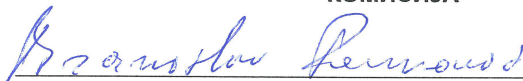
ЗАКЉУЧАК

На основу наведених чињеница комисија је закључила да је предложена тема за докторску дисертацију под насловом **Биолошке карактеристике пепелнице храста (*Microsphaera alphitoides* Griff. et Maubl.) и њен значај у обнављању састојина храста лужњака на подручју Равног Срема** научно интересантна и да ће реализација истраживања у оквиру ове теме дати значајан допринос науци, шумарској струци и пракси. Такође, комисија сматра да кандидат **Предраг Пап** испуњава све услове за пријаву теме за израду докторске дисертације и да ће са успехом реализовати сва планирана истраживања у оквиру предложене теме.

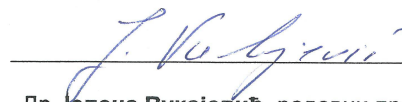
Пошто су испуњени сви услови за успешну реализацију докторске дисертације под насловом **Биолошке карактеристике пепелнице храста (*Microsphaera alphitoides* Griff. et Maubl.) и њен значај у обнављању састојина храста лужњака на подручју Равног Срема**, комисија предлаже Наставно-научном већу ПМФ-а у Крагујевцу да кандидату **Предрагу Папу** одобри израду докторске дисертације под наведеним насловом.

У Крагујевцу, 25. 10. 2011.

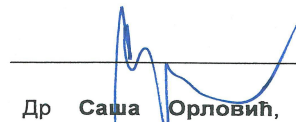
КОМИСИЈА

Др **Бранислав Ранковић**, редовни професор ПМФ-а у Крагујевцу, научна област: Алгологија, микологија и лихенологија (ментор)

Др **Јелена Вукојевић**, редовни професор Биолошког факултета у Београду, научна област: Алгологија, микологија и лихенологија

Др **Саша Орловић**, редовни професор Пољопривредног факултета у Новом Саду; научни саветник, Институт за низијско шумарство и животну средину у Новом Саду, ужа научна област: Генетика и оплемењивање шумског дрвећа и жбуња